

Comemorarea a 100 de ani de la sacrificiul suprem al generalului Ioan Dragalina

Daniela-Liliana Pătrașcu
Dumitru-Valentin Pătrașcu

În zilele de 28 și 29 octombrie 2016, Muzeul Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu“ din Târgu-Jiu a realizat un complex de evenimente cultural-istorice având ca scop marcarea scurgerii a 100 de ani de la bătălia de la Podul Jiului (14 octombrie 1916), când un număr de sergenți de stradă sprijiniți de cercetași și de o parte a locuitorilor orașului Târgu-Jiu au reușit să respingă o primă încercare a trupelor germane de ocupare a orașului, cu același prilej având desfășurându-se și comemorarea a 100 de ani de la moartea eroică a generalului Ioan Dragalina (1860-1916), comandantul Armatei a I-a române, survenită la 26 octombrie 1916 la București ca urmare a rănilor grave suferite de către general în cursul luptelor desfășurate în data de 12 octombrie 1916 în Defileul Jiului, în apropierea mănăstirii Lainici.

La evenimentele menționate au luat parte membrii asociațiilor: „Tradiția Militară“ din București, „Deutsche Freikorps“ și „Cetatea Aradului“ din Arad, precum și reprezentanți ai Asociației Cercetașilor Tradiționali din România, filiala „General Ioan Dragalina“ din Târgu-Jiu.

Evenimentele au debutat în data de 28 octombrie 2016, la orele 11⁰⁰, printr-un ceremonial militar desfășurat la bustul generalului Ioan Culcer (1853-1928) amplasat în Cimitirul Eroilor din Târgu-Jiu, ceremonial prilejuit de desvelirea unui nou bust al generalului, executat de către sculptorul Paul Popescu după modelul vechiului bust furat la data de 12 martie 2010, bust refăcut din fondurile primăriei municipiului Târgu-Jiu.

La 29 octombrie 2016, începând cu orele 12⁰⁰, s-a desfășurat reconstituirea istorico-militară a bătăliei de la Podul Jiului (Podul Ferdinand), care în zilele noastre face legătura între Parcul Central al municipiului Târgu-Jiu și insulița de pe râul Jiu, eveniment la care au asistat pasionați de istorie din municipiul Târgu-Jiu, profesori și elevi ai unor instituții de învățământ din municipiul Târgu-Jiu și din alte localități ale județului Gorj.

În cursul aceleiași zile, începând cu orele 16⁰⁰, membrii asociațiilor „Tradiția Militară“ și „Deutsche Freikorps“ au realizat o demonstrație de luptă în munți în apropierea monumentului ridicat pe locul unde a fost rănit generalul Ioan Dragalina în cursul luptelor din Defileul Jiului, nu departe de mănăstirea Lainici.

Cu acest prilej, la monument au fost depuse coroane de flori de primăria orașului Bumbști-Jiu, membrii asociațiilor „Tradiția Militară“ și „Deutsche Freikorps“ realizând un ceremonial militar în onoarea generalului-erou Ioan Dragalina.

Descendent al unei familii grănicerești de români ortodocși din comitatul Caraș din Banat, Ioan a fost primul copil al familiei fostului locotenent Alexandru

Dragalina din Regimentul nr. 43 Infanterie cu garnizoana în Caransebeș și al Martei Lazaroni, căsătoriți în anul 1858 la Caransebeș¹.

Demisionând din armata habsburgică în 1859, Alexandru Dragalina și familia sa s-au stabilit la Râmnicu-Vâlcea². Familia Alexandru și Marta Dragalina menține legăturile cu cei rămași la Caransebeș, în special, cu Leon Dragalina, fratele lui Alexandru Dragalina, care activa în cadrul Regimentului nr. 43 Infanterie din Caransebeș, cel care fusese însărcinat cu administrarea averii familiei Alexandru și Marta Dragalina, avere ce se afla la Caransebeș³.

În cursul uneia din frecventele sale vizite la Caransebeș, Marta Dragalina avea să dea naștere, la 16 decembrie 1860, primului copil al familiei, Ioan⁴, botezat la 20 decembrie 1860 la biserica cu hramul „*Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*“ din Caransebeș de către preotul paroh Timoteiu Stoiacovici⁵.

În primăvara anului 1861, la doar câteva luni de la naștere, Marta Dragalina a plecat cu fiul său la Râmnicu-Vâlcea⁶. Tot aici avea să se nască, la 19 iunie 1862, Alexandru Dragalina, cel de-al doilea fiu al familiei⁷. Ambii vor copilări la Râmnicu-Vâlcea, unde s-au născut, ulterior: Elisabeta-Maria (18 septembrie 1864) și Alexandrina (28 decembrie 1866), în timp ce, Leon, cel de-al treilea fiu al familiei Dragalina, s-a născut la 16 decembrie 1868⁸.

Stabilit la Râmnicu-Vâlcea, Alexandru Dragalina a fost numit inginer-șef al Serviciului de Poduri și Șosele al județului Vâlcea⁹. În această calitate, precum și datorită faptului că vorbea fluent limba germană, a făcut parte din delegația ce l-a primit pe viitorul rege Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen la sosirea acestuia în România, la Turnu-Severin, la 8 mai 1866¹⁰.

Ioan și Alexandru Dragalina au urmat cursurile Școlii Primare de Băieți de pe lângă Episcopia Râmnicului, Ioan Dragalina intrând în clasa I-a în toamna anului 1867, în timp ce, fratele său, Alexandru, a început cursurile școlii primare un an mai târziu¹¹.

Familia Alexandru și Marta Dragalina avea să se restabilească la Caransebeș în toamna anului 1869, ca urmare a decesului locotenentului Leon Dragalina, fratele lui Alexandru Dragalina, cel care fusese însărcinat cu administrarea averii familiei de la Caransebeș¹².

¹ Virgil Alexandru Dragalina, *Viața tatălui meu, generalul Ioan Dragalina*, Editura Militară, București, 2009, p. 31.

² *Ibidem*, p. 34.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Ibidem*, p. 39.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*, p. 35.

¹¹ *Ibidem*, p. 39.

¹² *Ibidem*.

În aceste condiții, Ioan Dragalina va urma cursurile școlii germane din localitate, unde va absolvi 6 clase, pentru ca, în anul școlar 1875-1876 să fie admis în clasa a III-a a unui gimnaziu din Budapesta¹³, pe care o absolvă cu rezultate foarte bune.

În toamna anului 1876, Ioan Dragalina a fost admis la Școala de Cadeți de la Timișoara¹⁴, totodată, fiind încadrat în Regimentul nr. 43 Infanterie de Linie cu garnizoana în Caransebeș¹⁵.

După absolvirea Școlii de Cadeți de la Timișoara, în vara anului 1880, Ioan Dragalina a fost avansat la gradul de cadet-ofițer (sublocotenent). După o scurtă vacanță petrecută la Caransebeș, a revenit la Regimentul nr. 43 Infanterie, a cărui garnizoană fusese dislocată la Pola, pe țărmul Mării Adriatice¹⁶, unitate a armatei austro-ungare care va participa la ocuparea Herțegovinei. La doar câteva luni de la plecarea sa, la 2 decembrie 1880, tatăl său, Alexandru Dragalina, a încetat din viață la Caransebeș¹⁷.

După încheierea războiului ruso-româno-otoman din anii 1877-1878, în toamna anului 1878, Regimentul nr. 43 Infanterie a fost trimis la Triest, iar în primăvara anului 1879 a fost dislocat la Pola, în Dalmația, în imediata apropiere a Bosniei și Herțegovinei¹⁸. Referitor la momentul intrării Regimentului nr. 43 Infanterie în orașul Pola, Ioan Dragalina consemna, ulterior, că efectivul regimentului a fost primit cu ostilitate de populația majoritar italiană¹⁹.

La 16 ianuarie 1882 Regimentul nr. 43 Infanterie a fost dislocat de la Pola pe coasta sudică a Dalmației, regimentul făcând parte din Divizia 47 comandată de către feldmareșalul baron Ștefan Iovanovici, cu garnizoana la Ragusa (Dubrovnik)²⁰.

Batalionul nr 2 din cadrul Regimentului nr. 43 Infanterie, în care era încorporat Ioan Dragalina, a participat la ocuparea Herțegovinei alături de trupele Diviziei 47, în cursul acestei campanii Ioan Dragalina luând parte la luptele de la Vela Greda (9 martie 1882) și Vel Zagvozdak (10 martie 1882)²¹.

Pentru curajul dovedit în cursul luptei de la Vela Greda, Ioan Dragalina a fost citat în ordinul de zi pe armată, unde se menționa: „În această luptă s-au distins, prin ținută deosebit de curajoasă, cadetul-ofițer Ioan Dragalina, comandantul patrului înaintate, plutonierul Gheorghe Poenariu și Rupert Hütl, soldat din Compania a 7-a”²².

¹³ Nicolae Popescu, *Generalul Ioan Dragalina*, Editura Militară, București, 1967, p. 5.

¹⁴ Dumitru-Valentin Pătrașcu, *Generalul Ion Dragalina – o scurtă biografie*, în „Litua. Studii și Cercetări”, nr. XI, Tipografia Prod Com, Târgu-Jiu, 2006, p. 275.

¹⁵ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 44.

¹⁶ *Ibidem*, p. 46.

¹⁷ *Ibidem*, p. 36.

¹⁸ *Ibidem*, p. 48.

¹⁹ *Ibidem*, p. 49.

²⁰ *Ibidem*, p. 52.

²¹ *Ibidem*.

²² *Ibidem*, p. 53.

Ioan Dragalina avea să fie decorat cu medalia de argint „*Pentru vitejie*“, clasa a II-a, pentru curajul dovedit în bătălia de la Vel Zagvozdak, fiind citat, din nou, pentru curajul său: „*În bătălia de la Vel Zagvozdak s-au distins prin deosebit curaj cadetul-ofițer Ioan Dragalina, subofițerul Motter și caporalul Badian din Compania a 7-a care, cu detașamentul lor, s-au cățărât primii pe înălțime, atacând dușmanul în flanc cu un foc viu. Toți trei au primit medalia de argint <<Pentru vitejie>>, clasa a II-a*“²³.

Campania Regimentului nr. 43 Infanterie în Dalmația și Herțegovina s-a încheiat la 15 septembrie 1882, dată la care acesta a revenit în garnizoana din orașul port Pola²⁴.

Ulterior, la 1 mai 1883, Ioan Dragalina a fost înaintat la gradul de sublocotenent, totodată, obținând permisiunea de a urma cursurile Academiei de Război de la Viena²⁵. În paralel cu Academia de Război, Ioan Dragalina a urmat un curs pentru ingineri topografii, după susținerea unui examen obținând titlul de inginer²⁶.

În primăvara anului 1884, după absolvirea Academiei de Război de la Viena, Ioan Dragalina a fost încadrat în batalionul de cadre al Regimentului nr. 43 Infanterie din Caransebeș²⁷.

După incidentele produse la 17 iunie 1884, în timpul alegerilor pentru parlamentul ungar, incidente ce s-au desfășurat la Bocșa Română, având ca rezultat alegerea candidatului Partidului Național Român, domnul Coriolan Brediceanu, în parlamentul de la Budapesta, în dauna lui Istvan Tisza, Ioan Dragalina avea să fie supus la presiuni ce l-au determinat să-și prezinte demisia din armata austro-ungară, aceasta fiindu-i aprobată la 1 decembrie 1887²⁸. În aceeași zi, Ioan Dragalina trecea frontiera în România împreună cu soția sa Elena, născută Giurginca, și se îndrepta spre Turnu-Severin, de unde va pleca cu trenul spre București.

Ioan Dragalina și Elena Giurginca se căsătoriseră la 15 noiembrie 1886, ceremonia religioasă desfășurându-se la biserica cu hramul „*Sfântul Nicolae*“ din Caransebeș²⁹.

La 10 decembrie 1887 a fost încadrat în armata română, cu gradul de sublocotenent și recunoașterea vechimii din armata austro-ungară, fiind repartizat la Regimentul nr. 21 Infanterie din București³⁰, ulterior, la 1 februarie 1888, fiind avansat la gradul de locotenent și transferat la Regimentul nr. 2 Infanterie de Linie din București³¹.

În același an avea să fie încadrat în armata română, cu gradul de sublocotenent, Alexandru Dragalina, fratele lui Ioan Dragalina, după ce

²³ *Ibidem*, p. 54.

²⁴ *Ibidem*, p. 57.

²⁵ Ion Popescu, *op. cit.*, p. 6.

²⁶ Dumitru-Valentin Pătrașcu, *art. cit.*, în „Litua. Studii și Cercetări“, nr. XI, p. 275.

²⁷ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 59.

²⁸ Ion Popescu, *op. cit.*, pp. 7-10.

²⁹ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, pp. 69-70.

³⁰ Dumitru-Valentin Pătrașcu, *art. cit.*, în „Litua. Studii și Cercetări“, nr. XI, p. 276.

³¹ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 78.

demisionase, la rândul său, din armata austro-ungară. A fost repartizat, în calitate sa de șef de promoție, la Serviciul Geodezie din cadrul Marelui Stat Major al Armatei Române³².

În primăvara anului 1891 atât Ioan Dragalina cât și fratele său Alexandru au fost transferați la unități militare din provincie. Astfel, Ioan Dragalina a fost mutat la Regimentul nr. 1 Linie din Craiova, unde a fost comandant de companie, iar Alexandru Dragalina a fost mutat în Moldova³³.

După doar câteva luni petrecute la Craiova, spre sfârșitul anului 1891, Ioan Dragalina a fost transferat la Regimentul nr. 19 Romanați, cu garnizoana la Caracal, fiind numit comandant al companiei din Soreni, „*un sat pierdut printre lanurile de grâu ale județului Romanați*“³⁴, la 1 iunie 1892 fiind numit comandant al Batalionului 2 din Regimentul nr. 19 Romanați.

Ca urmare a rezultatelor obținute în pregătirea de luptă a batalionului, la 10 mai 1893, Ioan Dragalina a fost înaintat la gradul de căpitan³⁵ și numit comandant al companiei din localitatea Celari, unde a activat până în anul 1895, când a fost numit comandant al companiei a 5-a din localitatea Izlaz, unitate „*cu o parte din efective aflate în permanență sub arme*“³⁶, care „*făcea și paza frontierei pe Dunăre, de la gura Oltului până la Corabia*“³⁷.

Susținând examenul pentru promovarea în gradul de maior în cursul anului 1898 și clasându-se primul între cei prezenți la acest examen, la 10 mai 1899, Ioan Dragalina a fost numit comandant de batalion în cadrul Regimentului nr. 25 „*Rahova*“ din Vaslui³⁸. La scurt timp de la sosirea maiorului Ioan Dragalina la Vaslui, comanda regimentului a fost preluată de către colonelul Constantin Prezan, care, apreciind pregătirea acestuia, îi va solicita ajutorul în chestiunile de tactică și strategie³⁹.

La 22 februarie 1902 regele Carol I a semnat decretul prin care i se acorda cetățenia română lui Ioan A. Dragalina, „*român din Banat*“⁴⁰, care solicitase acordarea cetățeniei române încă de la sosirea sa în România.

În aprilie 1904, maiorul Ioan Dragalina a fost numit ajutor al comandantului Batalionului 9 Vânători, în curs de constituire în garnizoana Ploiești⁴¹. Batalionul 9 Vânători avea efectiv de război, un număr de ofițeri dublu față de celelalte batalioane de vânători, „*sublocotenenții și locotenenții fiind numai șefi de promoție și cei cu studii în străinătate*“⁴², comandant al batalionului fiind numit locotenent-colonelul D. Cocorăscu.

³² *Ibidem*, p. 77.

³³ *Ibidem*, p. 85.

³⁴ *Ibidem*, p. 90.

³⁵ *Ibidem*, p. 94.

³⁶ *Ibidem*, p. 99.

³⁷ *Ibidem*.

³⁸ Nicolae Popescu, *op. cit.*, p. 16.

³⁹ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 146.

⁴⁰ *Ibidem*, p. 78.

⁴¹ Ion Popescu, *op. cit.*, p. 18.

⁴² Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 169.

Ca urmare a activității sale neobosite și a renumelui de ofițer integru și capabil, la 1 aprilie 1905, maiorul Ioan Dragalina a fost avansat, fiind numit comandant al Batalionului nr. 7 Vânători, cu garnizoana la Cernavodă⁴³, localitate care, în opinia lui Virgil Alexandru Dragalina, unul dintre fiii lui Ioan Dragalina, era „*un sat mare, cu dealurile înconjurătoare acoperite cu cocioabe de lut, locuite de tătari. Printre cocioabe se încolăceau ulițe prăfuite sau mocirloase, după sezon, fără un arbore, fără un fir de iarbă. Nu exista nicio casă mai arătoasă, iar cazărmile au fost construite câțiva ani mai târziu*”⁴⁴.

În august 1905 Batalionul nr. 7 Vânători din Cernavodă a efectuat un marș până la Constanța, cu un scurt repaus de prânz la Medgidia, unde „*după vreo 30 de kilometri de mers, (...) ostașii s-au lungit pe iarbă și li s-a servit masa*”⁴⁵. Odată ajunși la Constanța, soldații Batalionului nr. 7 Vânători au „*ridicat corturile, rămânând în bivuac pe plaja Mamaia*”⁴⁶, unde au urmat un program de instrucție stabilit de către comandantul Ioan Dragalina. Instrucția se încheia, în fiecare seară, „*pe la unsprezece, când soldații, întregul batalion, se duceau la mare să facă baie; (...) după-amiază, ofițerii plecau în corpore la Constanța, iar tata printre ei*”⁴⁷.

Fire cumpătată și ordonată, Ioan Dragalina știa să se apropie de soldați, să le însuflească încredere, veghea ca cei aflați în subordinea sa să-și primească la timp drepturile și să beneficieze de condiții bune. Acorda o atenție deosebită disciplinei, însă „*bătaia nu exista, acea bătaie cruntă care făcea ravagii în armată*”⁴⁸. Se ocupa personal de pregătirea teoretică și practică a celor aflați în subordinea sa. Tocmai de aceea și-a câștigat respectul acestora, motiv pentru care ostașii și ofițerii Batalionului nr. 7 Vânători din Cernavodă îi spuneau „*tata Dragalina*”⁴⁹.

În iulie 1906, maiorul Ioan Dragalina „*a luat un concediu de o lună și cu toții am plecat la Constanța*”⁵⁰, unde „*am închiriat o casă (...) cât mai aproape de țărmul mării. Cum în acel an se deschisese expoziția de la București, mulți ardeleni și bănățeni au venit să o viziteze și, mulți dintre ei, au făcut un salt până la Constanța. Astfel și noi am avut mai mulți musafiri, rude de la Caransebeș, între care și pe bunica*”⁵¹.

În anul 1907 Batalionul nr. 7 Vânători din Cernavodă a fost trimis de către ministrul de Război să-i reprime pe țărani răsculați din județul Râmnicu Sărat⁵². Referindu-se la aceste evenimente, Virgil Alexandru Dragalina susține că

⁴³ Ion Popescu, *op. cit.*, p. 18.

⁴⁴ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 179.

⁴⁵ *Ibidem*, p. 182.

⁴⁶ *Ibidem*.

⁴⁷ *Ibidem*, p. 183.

⁴⁸ *Ibidem*, p. 189.

⁴⁹ Dumitru-Valentin Pătrașcu, *art. cit.*, în „Litua. Studii și Cercetări”, nr. XI, p. 277.

⁵⁰ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 189.

⁵¹ *Ibidem*.

⁵² Stelian Neagoe, *Istoria guvernelor României de la începuturi (1859) până în zilele noastre (1999)*, ediția a II-a, revizuită și adăugită, Editura Machiavelli, Buxurești, 1999, p. 72.

„Batalionul nr. 7 Vânători a potolit răscoala în județul Râmnicu Sărat fără să tragă un singur cartuș”⁵³.

La 1 aprilie 1908, maiorul Ioan Dragalina a fost numit comandant al Școlii Militare de Infanterie de la București, înlocuindu-l pe colonelul Ioan Gărdescu⁵⁴, ulterior, la 10 mai 1908, Ioan Dragalina fiind avansat la gradul de locotenent-colonel⁵⁵.

Ca recunoaștere a activității sale la conducerea Școlii Militare de Infanterie, Ioan Dragalina a fost decorat de către regele Carol I al României, în anul 1909, cu ordinul „*Steaua României*”, clasa a V-a⁵⁶.

În perioada în care a fost condusă de către Ioan Dragalina, Școala Militară de Infanterie de la București a fost vizitată de mai multe delegații străine: o delegație japoneză condusă de către principele Kuni; o delegație a armatei siameze condusă de către generalul-maior Bararoda; o delegație condusă de ambasadorul Persiei, Mârza Ali Mahomed Khan, precum și de o misiune militară germană condusă de către principele moștenitor Frederik-Wilhelm, însoțit de principele Carol-Anton de Hohenzollern (tatăl regelui Carol I) și de către principele moștenitor al României, Ferdinand. Acesta din urmă avea să inspecteze școala în cursul anului 1910, împreună cu regele Carol I⁵⁷.

La 1 aprilie 1911, Ioan Dragalina a fost avansat la gradul de colonel, totodată, fiind numit comandant al Regimentului nr. 34 din Constanța⁵⁸. Ulterior, la 1 noiembrie 1911, Virgil Alexandru Dragalina, unul dintre fiii săi, a fost transferat pe crucișătorul „*Elisabeta*” și s-a instalat la Constanța⁵⁹. Referindu-se la perioada în care a locuit la Constanța, Virgil Alexandru Dragalina menționa că „*am locuit pe strada <<Rahova>>, stradă numită, ulterior, <<General Ioan Dragalina>>, într-o casă cu etaj; sub apartamentul nostru era un fel de depozit de mărfuri*”⁶⁰. Aflându-se în echipajul crucișătorului „*Elisabeta*”, „*în toamna anului 1912, am plecat în Bosfor, unde am rămas până în iunie 1913, când România a declarat război Bulgariei*”⁶¹, ulterior, la 1 aprilie 1914, fiind transferat pe bricul „*Mircea*”⁶².

Referindu-se la perioada în care colonelul Ioan Dragalina a fost comandant al Regimentului nr. 34 Constanța, colonelul Socrate Nicolescu, sublocotenent și locotenent în cadrul regimentului în acea vreme, arăta următoarele:

„*Comandantul Regimentului 34 Infanterie Constanța, cu care am făcut serviciu și cu care regimentul a atins apogeul, a fost colonelul Ioan Dragalina.*”

⁵³ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 189.

⁵⁴ Ion Popescu, *op. cit.*, pp. 19-25; Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 196; Dumitru-Valentin Pătrașcu, *art. cit.*, în „Litua. Studii și Cercetări”, nr. XI, p. 277.

⁵⁵ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 198.

⁵⁶ Ion Popescu, *op. cit.*, p. 26.

⁵⁷ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 199.

⁵⁸ Dumitru-Valentin Pătrașcu, *art. cit.*, în „Litua. Studii și Cercetări”, nr. XI, p. 277.

⁵⁹ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 212.

⁶⁰ *Ibidem*, p. 213.

⁶¹ *Ibidem*.

⁶² *Ibidem*.

Om dintr-o bucată. Ponderat și energic în toate acțiunile sale. Blând până la afecțiune părintească față de soldați.

Psiholog în studierea caracterelor și cunoașterea facultăților sufletești ale subalternilor.

Drept în aprecieri, stăruitor pentru îndreptarea celor ce greșeau, iar nu pentru distrugerea lor.

*Corect și cinstit în toate acțiunile sale, în serviciu și în afara serviciului. Un mare exemplu de urmat*⁶³.

În consecință, „cetățenii orașului Constanța, autoritățile, magistratura, oamenii de înaltă cultură, îi arătau un mare respect și-l apreciau ca pe un adevărat cavaler (...), un gentleman.

Colonelul Ioan Dragalina polariza în jurul său pe toți aceia care au avut norocul să-l întâlnească.

Despărțirea de iubitul și respectatul nostru comandant al Regimentului 34 Infanterie ne-a adus-o – pentru un moment – războiul din 1913.

Deși regimentul se găsea la apogeu, ca pregătire profesională militară, pregătire rezultată din munca și destoinicia colonelului Ioan Dragalina și a cadrelor ce-l înconjurau și ar fi trebuit să se bucure de eventualele rezultate frumoase, totuși, nu i-a fost dat să plece cu acest falnic regiment pe front.

Odată cu decretarea mobilizării, în 1913, a fost avansat la comanda brigăzii și a trebuit să ne părăsească.

Colonelul Ioan Dragalina, însă, deși primise ordin pentru noua comandă, a stat în curtea regimentului până în seara plecării lui pe front. A luat parte la toate frământările din ajunul plecării, a dat instrucțiuni, a încurajat și a urât izbândă regimentului.

*După ce a făcut un tur de orizont cu ochii asupra regimentului adunat pentru plecare, a rostit o emoționantă cuvântare, a sărutat faldurile drapelului Regimentului 34 Infanterie și, cu lacrimi în ochi, s-a despărțit de noi*⁶⁴.

La 1 aprilie 1914 colonelul Ioan Dragalina a fost numit comandant al Brigăzii a 9-a Infanterie din Ploiești⁶⁵, iar, la 1 noiembrie 1914, a fost numit comandant al Brigăzii a 8-a Infanterie din București⁶⁶.

După doar câteva luni, la 1 aprilie 1915, Ioan Dragalina, în vârstă de 54 de ani, a fost avansat la gradul de general, în condițiile în care „în întreaga armată erau numai 11 generali de divizie, dintre care mulți urmau să fie scoși la pensie, și 29 de generali de brigadă”⁶⁷. Situația avea să se schimbe după primul război mondial, „când numărul generalilor ajunsese de ordinul sutelor, de toate gradele, generali de armată, de corp de armată, de divizie și de brigadă, în afară de mareșali”⁶⁸.

⁶³ *Ibidem.*

⁶⁴ *Ibidem*, p. 218.

⁶⁵ *Ibidem*, p. 240.

⁶⁶ *Ibidem*, p. 246.

⁶⁷ *Ibidem*, p. 247.

⁶⁸ *Ibidem.*

La 27 august 1915, generalul Ioan Dragalina a fost numit comandant al Grupului Predeal de către ministrul de Război⁶⁹, iar Marele Stat Major al Armatei l-a însărcinat cu fortificarea Văii Prahovei⁷⁰. Lucrările de fortificare începuseră încă din noiembrie 1914, fiind finalizate în primăvara anului 1915, însă, „din cauza topirii zăpezilor și a ploilor, adăposturile și tranșeele fuseseră inundate, avariate, unele chiar prăbușindu-se. În urma cercetărilor, s-a constatat că, în general, lucrările fuseseră greșit construite și, ceea ce era mai trist, că nu avea nicio valoare tactică”⁷¹. Generalul Ioan Dragalina „a conceput planul de luptă și lucrările tehnice ce trebuiau executate, iar execuția s-a făcut sub directa lui supraveghere și conducere”⁷².

La 2 octombrie 1915 a avut loc la Bușteni o vizită a generalilor de Geniu Ioan Culcer și M. Boteanu⁷³. Referindu-se la această întâlnire, generalul Ioan Dragalina va nota:

„În cancelarie, le-am expus, pe planul general, lucrările tehnice executate pe teren și planul de luptă conceput. Am arătat posibilitățile de întoarcere a pozițiilor de pe Valea Prahovei prin Valea Râșnovului, peste <<La Clește>>, peste <<Dihamul>>, peste <<Căpățâna Porcului>>. Acestea toate dinspre vest. Dinspre est: <<Clăbucetul Taurului>>, muntele Susaiului, văile... care vor fi fortificate îndată ce se vor termina lucrările în curs de execuție.

Domnul general Culcer a aprobat proiectul meu și a promis a cere tunuri din cele vechi”⁷⁴.

După inspectarea lucrărilor de fortificare realizate de Grupul Predeal, generalul Ioan Culce⁷⁵ i s-a adresat generalului Ioan Dragalina, exprimând „mulțumirile sale asupra modului cum s-au plasat și executat toate lucrările. A spus că de la Vârciorova și până la noi, nicăieri nu a găsit bine plasate turelele. La noi sunt bine plasate”⁷⁶.

La 28 noiembrie 1915, Ioan Dragalina a fost avansat la gradul de general de brigadă, conform prevederilor Decretului Regal nr. 2 436 din 6 noiembrie 1915, semnat de regele Ferdinand I, la 3 decembrie 1915, și contrasemnat de către președintele Consiliului de Miniștri și ministru de Război, Ion I. C. Brătianu⁷⁷.

După finalizarea lucrărilor de fortificare a Văii Prahovei, la 1 aprilie 1916, generalul de brigadă Ioan Dragalina a fost numit comandant al Comandamentului

⁶⁹ Stelian Neagoe, *op. cit.*, pp. 75-76.

⁷⁰ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 255.

⁷¹ *Ibidem*, p. 258.

⁷² *Ibidem*, p. 262.

⁷³ *Ibidem*.

⁷⁴ *Ibidem*, p. 263.

⁷⁵ Dumitru-Valentin Pătrașcu, Daniela-Liliana Pătrașcu, *Generalul Ioan Culcer (1853-1928). Comandantul Armatei a I-a (august – octombrie 1916)*, în volumul „Tradiție. Istorie. Armată”, vol. I, Editura Sitech, Craiova, 2016, pp. 160-169. Comunicare susținută în cadrul simpozionului științific național „Tradiție. Istorie. Armată”, ediția a III-a, organizat la Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I” în perioada 2-3 iunie 2016.

⁷⁶ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 263.

⁷⁷ Stelian Neagoe, *op. cit.*, pp. 75-76.

III Teritorial, cu garnizoana la București⁷⁸, ulterior, la 1 iulie 1916, fiind numit comandant al Diviziei I Infanterie din Turnu-Severin⁷⁹.

Imediat după instalarea sa la comanda Diviziei I Infanterie din Turnu-Severin, generalul Ioan Dragalina „a vizitat toți munții și toate văile din sectorul lui, cunoștea toate drumurile și cărările, inspectase toate tranșeele existente și se interesa de tot ce făcuseră austro-ungarii dincolo de frontieră”⁸⁰, și, în mod special, de fortificarea muntelui Alion⁸¹.

Numirea generalului de brigadă Ioan Dragalina în funcția de comandant al Diviziei I Infanterie din Turnu-Severin „a fost cunoscută imediat în tot Banatul; acesta era și motivul pentru care mai toți tinerii bănățeni, care puteau să fugă, treceau munții și se prezentau la el. Ei aduceau tot felul de știri și dădeau tot felul de informații valoroase, apoi cereau să fie încorporați în armat română”⁸².

La 15 august 1916, ziua în care România a declarat război Austro-Ungariei, intrând în primul război mondial, Divizia I Infanterie își avea cartierul general la Turnu-Severin, compunându-se din: Regimentul nr. 1 Vânători din Craiova, comandat de locotenent-colonelul Bucur Bădescu; Brigada 1 Infanterie, comandată de colonelul Gheorghe Negruzzi, constituită din Regimentul nr. 17 Infanterie, comandat de către colonelul T. Tăutu, și Regimentul nr. 57 Infanterie, comandat de colonelul Gheorghe Damian; Brigada 2 Infanterie, comandată de colonelul Scarlat Demetriad, compusă din: Regimentul nr. 1 Infanterie Dolj, comandat de locotenent-colonelul Macedoneanu, și Regimentul nr. 31 Infanterie Calafat, comandat de către locotenent-colonelul Georgescu; Brigada 1 Artilerie, comandată de către colonelul C. Lupașcu, compusă din Regimentul nr. 1 Artilerie, comandat de către colonelul Edgard Poltzer, și Regimentul nr. 5 Artilerie, comandat de către locotenent-colonelul Ioan Constantin Dejoianu⁸³.

Divizia I Infanterie, denumită și Grupul „Cerna“, comandată de către generalul Ioan Dragalina, era amplasată, în noaptea de 14/15 august 1916, pe frontiera carpatică cu Austro-Ungaria, intrând în luptă, în condițiile în care, la 14 august 1916, la orele 21⁰⁰, ambasadorul României la Viena depusese la ministerul de Externe al Austro-Ungariei declarația de război a României⁸⁴.

După lupte crâncene, la 19 august 1916, trupele Diviziei I Infanterie cuceresc munții Alion, Ozoina și Drânic, atacând pozițiile austro-ungare din valea Cernei și din estul Orșovei⁸⁵.

Muntele Alion, aflat în imediata vecinătate a frontierei, în dreptul insulei Ada Kaleh, fusese fortificat cu cazemate de beton acoperite cu pământ, cu tunuri,

⁷⁸ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 283.

⁷⁹ *Ibidem*, p. 295.

⁸⁰ *Ibidem*, p. 297.

⁸¹ *Ibidem*.

⁸² *Ibidem*.

⁸³ *Ibidem*, p. 304.

⁸⁴ Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României. 1916-1919*, ediția a II-a, vol. I, Editura Casei Școalelor, București, f. a., p. 182.

⁸⁵ *Ibidem*, pp. 225-226; Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 327.

tranșee betonate, galerii subterane, gropi de lup, sârmă ghimpată, curent electric, mine, cuiburi de mitraliere⁸⁶.

Conform ordinului de operații nr. 3 din 18 august 1916, semnat la Turnu-Severin de comandantul Diviziei I Infanterie, generalul Ioan Dragalina, atacul din ziua de 19 august 1916 s-a dat asupra întregii granițe, de întreaga divizie, împărțită în două grupuri având misiuni deosebite⁸⁷.

Grupul I, aflat sub comanda colonelului Negruzzi, era compus din Regimentul nr. 31 Calafat, care dispunea de 3 batalioane, o jumătate de baterie de artilerie calibrul 75, o baterie de artilerie calibrul 63, și o baterie de artilerie calibrul 53⁸⁸, cu misiunea de a ocupa înălțimile Padeșul – Pediglava – Rudinele.

Grupul II, sub comanda generalului Ioan Dragalina, era compus din 7 batalioane, două baterii de artilerie calibrul 75, căreia i se adăuga o jumătate de baterie de artilerie calibrul 75, o jumătate de baterie de artilerie calibrul 105, și o baterie de obuziere ușoare. Din acesta făceau parte: Regimentul nr. 1 Vânători⁸⁹, Regimentul nr. 57 Infanterie și Regimentul nr. 17 Infanterie⁹⁰.

Referindu-se la luptele din 19 august 1916, fiul generalului Ioan Dragalina, Virgil Alexandru Dragalina, arăta că „dacă s-a reușit cucerirea pozițiilor, aceasta se datorează numai vitejiei ostașilor comandați de energicul și viteazul lor comandant, locotenent-colonelul Bucur Bădescu. Cu un steag tricolor în mână, Bădescu s-a avântat în fruntea vânătorilor la asalt”⁹¹, însă, „nu mai puțin dârz au luptat și ostașii mehedineni din Regimentul 17 Infanterie, ca și oltenii din Regimentul 31 Infanterie”⁹².

Având misiunea de a ocupa dealul Ozoina, la nord de muntele Alion⁹³, „Regimentul 1 Vânători s-a distins în mod cu totul deosebit, având să înainteze în sectorul cel mai descoperit și în contra poziției celei mai tari (...). Cu toate acestea, vânătorii au înaintat cu un elan fără pereche, conduși de comandantul regimentului, locotenent-colonelul Bucur Bădescu, care, în fruntea întregului regiment, a trecut cu bărbăție peste toate obstacolele de fier și foc întâlnite în cale”⁹⁴.

La 21 august 1916 generalul Ioan Dragalina hotărăște reluarea ofensivei, astfel că, în aceeași zi, a fost eliberată insula Ada Kaleh de pe Dunăre, până la 4 septembrie 1916, ziua eliberării Orșovei, fiind deja eliberate „ambele maluri ale

⁸⁶ *Ibidem*, p. 301; Ilie Roșoga, *Spre datorie și la datorie...Însemnări din timpul luptelor Regimentului 1 Vânători și altele*, pp. 1-3. Manuscris aflat în colecțiile Secției de Arheologie-Istorie a Muzeului Județean Gorj „Alexandru Ștefulescu” din Târgu-Jiu sub nr. inv. 2 723.

⁸⁷ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 340.

⁸⁸ *Ibidem*.

⁸⁹ Dumitru-Valentin Pătrașcu, Danuiea-Liliana Pătrașcu, *Ilie Roșoga din Turburea (1859 - 1933) – preot militar al Regimentului nr. 1 Vânători Craiova*, în „Tradiție. Istorie. Armată”, vol. I, Editura Muzeului Militar Național „Regele Ferdinand I”, București, 2015, pp. 496-507.

⁹⁰ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 340.

⁹¹ *Ibidem*, p. 341.

⁹² *Ibidem*.

⁹³ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, p. 226.

⁹⁴ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 342.

*Cernei, până aproape de Ieșelnița*⁹⁵, precum și localitățile Corâmnice, Topleț și Bârzava, trupele Diviziei I Infanterie înaintând „*până în apropiere de Mehadia*“⁹⁶. După eliberarea Orșovei, ofensiva Diviziei I Infanterie a fost oprită, unitățile diviziei consolidându-și pozițiile.

La 13 septembrie 1916, trupele germano-austro-ungare din sectorul Cerna inițiază un prim atac împotriva pozițiilor ocupate de Divizia I Infanterie, atac respins complet până la 14 septembrie 1916. O nouă ofensivă inamică a fost respinsă la 18 septembrie 1916, astfel că, Divizia I Infanterie a reușit stabilizarea frontului și să controleze valea Dunării în zona Orșovei, stopând o invazie a trupelor Puterilor Centrale⁹⁷.

Ofensivele repetate ale trupelor germano-austro-ungare în sectorul Grupului „*Jiu*“ au condus la ocuparea gurii trecătorii Vulcan (Buliga) și a defileului Jiului (Surduc) la 22 septembrie 1916, lupte grele desfășurându-se pentru controlul înălțimii Obârșia-Merișor⁹⁸.

Succesul ofensivei germano-austro-ungare în sectorul Jiu l-a determinat pe generalul Ioan Culcer⁹⁹, comandantul Armatei a I-a, să-i ordone generalului Ioan Dragalina trimiterea unui batalion de infanterie și a unei baterii de artilerie pe frontul din defileul Jiului¹⁰⁰. În aceste condiții, „*s-a restabilit situația de-a lungul vechii granițe*“¹⁰¹.

După constituirea detașamentului Scărlătescu, „*din trupe aduse de la Cerna în marșuri forțate, prin Baia de Aramă și Dobrița*“¹⁰², la 25 septembrie 1916 a fost reluată ofensiva armatei române în sectorul Jiu¹⁰³, fapt ce a determinat retragerea trupelor inamice la nord de Petroșani¹⁰⁴. Referindu-se la această manevră, generalul Ioan Dragalina nota în jurnalul său de front că „*(...) am primit ordin de la armată de a trimite la Baia de Aramă două companii și o companie-mitralieră, ca făcând legătura cu grupul Jiu, să împiedice invazia ungarilor în țară*“¹⁰⁵.

Aducerea Brigăzii a 2-a alpine austro-ungare în sectorul Jiu a determinat reluarea ofensivei germano-austro-ungare, la 30 septembrie 1916, lupte grele desfășurându-se pe dealul Oboroacă. În ciuda rezistenței regimentelor 1 Vânători din Craiova și 18 Gorj din Târgu-Jiu, la 2 octombrie 1916, trupele române au fost

⁹⁵ *Ibidem.*

⁹⁶ *Ibidem.*

⁹⁷ ***, *Istoria Românilor*, vol. II, tom II, coord. acad. Gheorghe Platon, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 425.

⁹⁸ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, p. 233.

⁹⁹ Dumitru-Valentin Pătrașcu, Daniela-Liliana Pătrașcu, *Generalul Ioan Culcer (1853 - 1928) – Comandantul Armatei a I-a (august – octombrie 1916)*. Comunicare susținută în cadrul simpozionului științific „*Tradiție. Istorie. Armată*“, ediția a II-a, organizat de Muzeul Militar Național „*Regele Ferdinand I*“ la 2-3 iunie 2016.

¹⁰⁰ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, p. 233.

¹⁰¹ *Ibidem.*

¹⁰² *Ibidem*, p. 235.

¹⁰³ *Ibidem.*

¹⁰⁴ *Ibidem*, p. 236.

¹⁰⁵ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 361.

împinse pe linia frontierei¹⁰⁶, iar orașul Petroșani a fost ocupat de trupele germano-austro-ungare.

La 1 octombrie 1916, regele Ferdinand I l-a decorat pe generalul Ioan Dragalina cu ordinul „*Coroana României*“, cu spade, în grad de comandor, „*pentru bravură și vrednicie arătate pe câmpul de luptă*“¹⁰⁷.

La 11 octombrie 1916, a doua zi după declanșarea unei puternice ofensive inamice pe frontul Armatei a I-a, regele Ferdinand I l-a numit comandant al acestei armate pe generalul Ioan Dragalina, destituindu-l pe generalul Ioan Culcer¹⁰⁸.

În dimineața zilei de 11 octombrie 1916, generalul Ioan Dragalina a primit ordin să se deplaseze la Craiova pentru a prelua comanda Armatei a I-a¹⁰⁹, ajungând la comandament în jurul orelor 18¹¹⁰.

După instalarea sa la comandă, generalul Ioan Dragalina a redactat ordinul de zi nr. 35 din 11 octombrie 1916:

„Din acest moment am luat comanda armatei și cer imperios de la toți, de la general până la ultimul soldat, în primul rând apărarea cu viața a sfântului pământ al țării noastre, apărarea vetrei strămoșești, a ogorului și a cinstei numelui de român. Cer de la toți ascultarea cea mai deplină ca și cea mai strictă executare a ordinelor.

Voi fi fără milă – ascultați bine ofițeri și soldați ceea ce vă spun – voi fi fără milă față de aceia care se uită înapoi în loc să se uite înainte, față de aceia care părăsesc rândurile și fug din fața inamicului, față de toți cei care nu vor executa ordinele cât mai inteligent și cât mai complet.

Aceeași linie de conduită o cer de la toți comandanții în subordine, în cercul atribuțiilor lor.

Trupa care nu poate să înainteze, să moară pe loc, iar comandanții care vor da ordine de retragere, vor fi de îndată trimiși sub escortă și judecați.

Dumnezeu, Majestatea Sa Regele și Țara vor răsplăti pe viteji, iar numele lor va trăi în vecii vecilor în istoria neamului, ca și a moșilor și strămoșilor, care cu viața și cu sângele lor au scris paginile glorioase din întreaga viață a poporului român.

Ofițeri și soldați ai Armatei I! Apărați cu viața voastră pământul Olteniei și al țării, tot așa cum Armata de Nord apără Moldova, unde toți dușmanii care au îndrăznit să treacă frontiera și-au găsit moartea.

Cu Dumnezeu înainte, victoria este a noastră“¹¹¹!

Cel de-al doilea ordin îi era adresat generalului Dumitru Cristu, comandantul Grupului Cerna, și îi solicita să trimită imediat, „*chiar în cursul*

¹⁰⁶ Constantin Kirițescu, *op. cit.*, p. 237.

¹⁰⁷ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 393.

¹⁰⁸ *Ibidem*, p. 411.

¹⁰⁹ *Ibidem*, p. 412.

¹¹⁰ *Ibidem*, p. 413.

¹¹¹ *Ibidem*, pp. 414-415.

*acestei nopți de 11 spre 12 octombrie, prin Baia de Aramă spre dealul Dobrița, două batalioane și o baterie, sub comanda locotenent-colonelului Dejoianu*¹¹².

După redactarea acestui ordin, generalul Ioan Dragalina i-a ordonat telefonic maiorului Ghiță Dumitrescu, aflat la Baia de Aramă, să pornească imediat cu unitatea pe care o comanda – un batalion de infanterie, o baterie de artilerie, și un escadron – în direcția Peștișani-Dobrița, constituind avangarda detașamentului Dejoianu, sub comanda căruia urma să intre¹¹³.

În noaptea de 11 spre 12 octombrie 1916, generalul Ioan Dragalina, însoțit de maiorul C. Miltiade, s-a deplasat cu automobilul la postul de comandă al Grupului Jiu, fosta Divizie a XI-a¹¹⁴, pentru a se orienta asupra situației reale a unităților aflate pe front.

În dimineața zilei de 12 octombrie 1916, la postul de comandă al Grupului Jiu a sosit colonelul Ioan Anastasiu, numit comandant al Grupului Jiu, în locul generalului Cocorăscu¹¹⁵.

Ulterior, generalul Ioan Dragalina s-a deplasat cu automobilul spre Bumbesti-Jiu, pentru a lua contact cu unitățile din subordine aflate în defileul Jiului, fiind însoțit de către locotenent-colonelul Constantin Dumitrescu-Turcu și maiorul C. Miltiade¹¹⁶. În drum spre Bumbesti-Jiu, mașina în care se afla generalul Ioan Dragalina a întâlnit un grup de soldați răniți¹¹⁷, prilej cu care, „*oprind mașina pentru a se interesa din ce unități fac parte și în ce luptă au fost răniți, generalul a văzut că ostașii erau îngrijiți de o copilă, slabă și îmbrăcată în costum subțire de cercetaș, cu mâinile și obrajii înroșiți de frig*”¹¹⁸. În aceste împrejurări, generalul Ioan Dragalina „*a cerut mantaua sa din mașină, (...) și a pus-o pe umerii copilei, spunându-i să o lase la comandamentul din Târgu-Jiu*”¹¹⁹.

Ajuns la Bumbesti-Jiu, generalul Ioan Dragalina ordonă regruparea trupelor aflate în această localitate și deplasarea acestora pe culmea dealului Pleșea, unde urmau să stopeze înaintarea inamicului¹²⁰. Ulterior, generalul și însoțitorii săi au pornit, prin defileul Jiului, spre mănăstirea Lainici, de unde dorea să se îndrepte spre Surduc, locul unde se afla batalionul cel mai înaintat din cadrul Regimentului nr. 26 Infanterie¹²¹.

Ajunși în apropierea mănăstirii Lainici, generalul Ioan Dragalina a constatat că mitraliori germani „*coborâseră pe poteca de la Locurile Rele*”¹²² și trăgeau asupra șoselei, blocând retragerea spre Bumbesti-Jiu¹²³.

¹¹² *Ibidem*, p. 416.

¹¹³ *Ibidem*, p. 417.

¹¹⁴ *Ibidem*, p. 419.

¹¹⁵ *Ibidem*, pp. 420-421.

¹¹⁶ *Ibidem*, p. 423.

¹¹⁷ *Ibidem*.

¹¹⁸ Ion Mocioi, *Ecaterina Teodoroiu*, Editura Academica Brâncuși, Târgu-Jiu, 2012, p. 73.

¹¹⁹ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 423.

¹²⁰ *Ibidem*, p. 425.

¹²¹ *Ibidem*, p. 426.

¹²² *Ibidem*, p. 428.

¹²³ Ion Mocioi, *op. cit.*, pp. 77-78.

Automobilul în care se afla generalul Ioan Dragalina a forțat trecerea prin barajul focurilor de mitralieră, manevră în cursul căreia generalul a fost rănit la brațul stâng și la omoplatul drept¹²⁴.

Primul ajutor i-a fost acordat la Gura Sadului, ulterior, fiind transportat la Târgu-Jiu, unde a primit îngrijiri la spitalul amenajat în clădirea primăriei¹²⁵. A fost chemat dr. Kugler, care a refuzat să-l opereze pe general, motivând că, fiind diabetic, exista riscul ca rana să nu se vindece¹²⁶. De aici a fost transportat, pe calea ferată, la Craiova, unde era așteptat de către medicul chirurg Adrian Poenaru¹²⁷, care i-a propus amputarea brațului rănit¹²⁸. Cu puțin timp înainte de efectuarea operației, regele Ferdinand I, din dorința de a-l îngriji cât mai bine pe general, a dispus transportarea sa la București. În aceste condiții, în noaptea de 12 spre 13 octombrie 1916, generalul rănit a fost transportat cu trenul la București, urmând să fie îngrijit la spitalul „Regina Maria”¹²⁹.

În opinia lui Virgil Alexandru Dragalina, protecția pe care i-a oferit-o regele Ferdinand I generalului Ioan Dragalina în acele clipe „a fost însă fatală, iar regele, semnând ordinul telegrafic, a semnat de fapt sentința la moarte a generalului”¹³⁰, deoarece „dacă Ioan Dragalina ar fi fost un simplu soldat rănit, la primul post sanitar sau spital, și fără nicio discuție ori întârziere, el ar fi fost supus operației de amputare a brațului stâng”¹³¹.

În absența ordinului regal, generalul Ioan Dragalina urma să fie operat de către medicul chirurg Adrian Poenaru la Craiova. Transportat la București cu trenul, generalul rănit avea să sosească în Gara de Nord în seara zilei de 13 octombrie 1916, de aici fiind „luat de o trăsură cu cai a societății <<Salvarea>> și dus la spitalul <<Regina Maria>>, instalat la Palatul Regal de pe Calea Victoriei”¹³².

În ciuda faptului că era grav rănit și internat în spital, generalul Ioan Dragalina a păstrat comanda Armatei I-a până în data de 16 octombrie 1916, când, după primirea veștii victoriei din bătălia de la podul Jiului¹³³, „a transmis ultimul său ordin, după care a cerut să i se ridice telefonul, predând comanda Armatei I”¹³⁴.

În ciuda faptului că brațul rănit i-a fost amputat, și că medicul Toma Ionescu, însărcinat de rege cu îngrijirea generalului, dădea asigurări că nu mai este niciun pericol¹³⁵, începând cu data de 20 octombrie 1916, starea rănitului s-a

¹²⁴ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 431.

¹²⁵ *Ibidem*, p. 432.

¹²⁶ Ion Mocioi, *op. cit.*, pp. 78.

¹²⁷ Dumitru-Valentin Pătrașcu, *Familia Culcer. Pagini de istorie*, Editura Sitech, Craiova, 2013, pp. 70-73.

¹²⁸ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, pp. 433-434.

¹²⁹ *Ibidem*, p. 440.

¹³⁰ *Ibidem*.

¹³¹ *Ibidem*.

¹³² *Ibidem*, p. 446.

¹³³ Ion Mocioi, *op. cit.*, pp. 81-98.

¹³⁴ Virgil Alexandru Dragalina, *op. cit.*, p. 450.

¹³⁵ *Ibidem*, p. 455.

în răutățit, în cele din urmă, la 24 octombrie 1916, generalul Ioan Dragalina încetând din viață după aproape două săptămâni de suferință¹³⁶.

Cu puțin timp înainte, la 18 octombrie 1916, regele Ferdinand I l-a decorat pe generalul Ioan Dragalina cu ordinul „*Mihai Viteazul*“¹³⁷.

A fost înmormântat, cu onoruri militare, în cimitirul Bellu militar, în după-amiaza zilei de 26 octombrie 1916¹³⁸. După slujba de înmormântare, primul ministru Ion I. C. Brătianu a rostit un emoționant discurs închinat memoriei generalului:

„În clipele în care se înfăptuiește gândul secular al neamului nostru, întruparea lui, luptă și se jertfesc cei mai buni și cei mai vrednici români. Astfel, aspirațiile cele mai sfinte plămădite în dorul și suferințele generațiilor, se încheagă astăzi prin sângele eroilor. Prin dâșii, țara pierde fiii săi cei mai scumpi, dar istoria va păstra în veacuri comoara cinstei naționale din care izvorăsc puterile de viață ale viitorului, numele acelor pe ale căror jertfe s-a întemeiat întregirea neamului și propășirea lui.

În fruntea lor strălucește numele generalului Dragalina, precum și în fruntea ostașilor săi a luptat și a căzut viteazul comandant al oștirii de peste Olt“¹³⁹.

La 1 noiembrie 1916, Nicolae Iorga publica în „*Neamul Românesc*“ un articol elogios la adresa generalului Ioan Dragalina, „*generalul care a apărat cu mintea lui de cugetător, cu energia lui de soldat și cu caldă lui inimă de bănățean Oltenia, nu mai este! În durerile rănilor sale, ciuntit de un braț, el și-a dat nobilul suflet lui Dumnezeu, în dreptatea căruia față de neamurile bune și nenorocite, ca al lui, a crezut*“¹⁴⁰.

¹³⁶ *Ibidem*, p. 458.

¹³⁷ *Ibidem*, p. 454.

¹³⁸ *Ibidem*, p. 466.

¹³⁹ *Ibidem*, p. 463.

¹⁴⁰ *Ibidem*, p. 465.



Fig. 1 Generalul Ioan Dragalina (1860 - 1916)



©Attila Szalay-Berzeviczy

Fig. 2 Reconstituirea bătăliei de la Podul Jiului



©Attila Szalay-Berzeviczy

Fig. 3 Demonstrație de luptă în Defileul Jiului



Fig. 4-5 Depunerea de coroane de flori la monumentul ridicat în memoria generalului Ioan Dragalina (1860-1916)

